

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 430-28. Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 32

Tallinn, 8. augustil 1939

V aastakäik

SISU:

Lk.

PÖLLUMAJANDUS

Suvitööliste palgad 1939 a.	556
Taani ühistegelik põllumajanduskaubandus	557

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Eesti telliskivitehased ja nende tootevõime	560
Lühiaudiseid	561

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg	563
Kaseiiniturg	564
Peekoniturg	564
Tapaloomade ja lihaturg	564
Kanamunaturg	565
Piimaturg	565
Teraviljaturg	565
Aedviljaturg	566
Kalaturg	566
Põllumajanduslik väljavedu	567

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne	567
-------------------------------------	-----

VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Väliskaubandus 1939. a. esimesel poolel Lätis	568
Norra väliskaubanduse ülevaade I poolaastal 1939	568
Toorainetagavarade soetamine margariinitoodan- guks Belgias	568
End. Tšehhoslovakkia kaupade käsitlemine Ühend- riiges	568
Saksa väliskaubandus 1939. a. I poolel	569
Austraalia võitoodang	569
Munade väljavedu Austraaliast 1938. a.	569
Põllumajanduspoliitika Hispaanias	569
Majanduspoliitika Hispaanias	570

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

<i>Wages of Summer Labourers in 1939 . . . . .</i>	<i>556</i>
<i>Danish Cooperative Agricultural Trade . . . . .</i>	<i>557</i>

INDUSTRY AND TRADE

<i>Production Capacity of Estonian Brick Works . . . . .</i>	<i>560</i>
<i>Sundry Information . . . . .</i>	<i>561</i>

AGRICULTURAL MARKETS

<i>Butter Market . . . . .</i>	<i>563</i>
<i>Caseine Market . . . . .</i>	<i>564</i>
<i>Bacon Market . . . . .</i>	<i>564</i>
<i>Cattle and Meat Market . . . . .</i>	<i>564</i>
<i>Egg Market . . . . .</i>	<i>565</i>
<i>Milk Market . . . . .</i>	<i>565</i>
<i>Grain Market . . . . .</i>	<i>565</i>
<i>Vegetable Market . . . . .</i>	<i>566</i>
<i>Fish Market . . . . .</i>	<i>566</i>
<i>Exports of Agricultural Products . . . . .</i>	<i>567</i>

INFORMATION PART

<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	<i>567</i>
---	------------

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

<i>Latvian Foreign Trade in First Half of 1939</i>	<i>568</i>
<i>Norwegian Foreign Trade in First Half of 1939</i>	<i>568</i>
<i>Stocking of Materials Required Margarine Pro- duction in Belgium . . . . .</i>	<i>568</i>
<i>Customs Treatment in U. S. A. of Goods from Former Czechoslovakia . . . . .</i>	<i>568</i>
<i>German Foreign Trade in First Half of 1939</i>	<i>569</i>
<i>Australian Butter Production . . . . .</i>	<i>569</i>
<i>Australian Egg Exports in 1938 . . . . .</i>	<i>569</i>
<i>Spanish Agricultural Policy . . . . .</i>	<i>569</i>
<i>Spanish Economic Policy . . . . .</i>	<i>570</i>

PÕLLUMAJANDUS

SUVITÖÖLISTE PALGAD 1939. a. WAGES OF SUMMER LABOURERS IN 1939.

Suvitööliste saamisvõimalused olid Riigi Statistika Keskbüroo põllumajanduskorrespondentide andmeil pisut lahendamad kui aastatöölise saamisvõimalused; ka varemalt aastail on sageli ilmnenud säärane nähtus. Suvitööliste küllaldasest saadavusest teatas 6,2% korrespondentidest, tarviduse järele saadavusest 37,5% ja puudulikust saadavusest 56,3%. Võrreldes e. a-ga on suvitööliste saamine küll pisut paranenud, kuid üldjoonis valitseb ikkagi suvitööliste puudus, kuna riigikeskmiselt tunduvalt rohkem kui pooled korrespondendid teatasid suvitööliste puuduliku saadavuse üle. Üksikute maade järgi on küll lahkuminekuid, näiteks Petserimaal oli suvitöölisti saada rahuldavalt, Viru- ja Valgamaal olid aga suvitööliste saamisvõimalused kõige raskemad, kuna seal ligi $\frac{2}{3}$ korrespondentidest teatas, et suvitöölisti oli saada puudulikult.

Suvitööliste palk 1939. a. näitas tõusu võrreldes e. a-ga, kuid suvitööliste palgatõus oli väiksem kui aastatöölisel. Riigikeskmiselt maksti tänava peremehe ülalpidamisel meessuvitöölistile 41,60 kr. kuus e. a. 39,80 kr. vastu, s. o. 4,5% rohkem. Naissuvitöölistid said tänava riigikeskmiselt 32,20 kr. e. a. 30,20 kr. vastu kuus, s. o. 6,6% rohkem.

Maade järgi olid suvitööliste palgad erinevad. Kõrgeimat palka maksti meessuvitöölistile Harju- ja Viljandimaal ja madalaimat — Petserimaal. Meessuvitöölistid said kuus Harjumaal 45,60 kr., Viljandi- 45,10 kr., Järva- 44,60 kr., Pärnu- 44,40 kr., Lääne- 42,90 kr., Tartu- 41,00 kr., Valga- 39,90 kr., Viru- 36,80 kr., Võru- ja Saare- 36,00 kr. ja Petserimaal — 31,20 kr. Võrreldes e. a-ga näitasid meessuvitööliste palgad tõusu kõigis maades peale Petserimaa, kus meessuvitööliste palgad näitasid langust.

Naissuvitöölistid said samuti nagu meessuvitöölistedki maade järgi erinevaid palku. Kõrgeimale tõusis naissuvitööliste palk Viljandimaal ja oli madalaim Petserimaal. Naissuvitöölistile maksti kuus Viljandimaal 37,30 kr., Valga- 33,60, Tartu- ja Pärnu- 33,40 kr., Harju- 32,10 Järva- 31,90 kr., Lääne- 31,60 kr., Saare- 30,70 kr., Võru- 29,70 kr., Viru-

27,90 kr. ja Petserimaal — 26,40 kr. Võrreldes e. a-ga tõusis naissuvitööliste palk kõige rohkem Petseri- ja Saaremaal, kuna Läänemal jäi naissuvitööliste palk tänava pisut madalamaks m. a. tasemest.

Üldiselt on suvitööliste palgad kuu kohta kõrgemad aastatöölise omist. Kõrgeim palk suvitöölistil sõltub pikemast suvisest tööpäevast suvisel põllutööde hooajal kui aastakeskmiselt. Teiseks on nõue suvitööliste järele suurem, kuna meie põllumajanduses ei ole võimalik leida ühtlaselt tööd talvel ja suvel.

Suvitööliste liiki kuuluvad ka karjased. Enamuses on karjasteks alaealised, kuna vanemaid karjaseid leidub vähe. Suures enamuses on karjased kooliealised lapsed ja seetõttu nende teenistuse kestus langeb peamiselt koolide suvisele vaheajale. Karjaste saamisvõimalused on küll pisut paremad kui harilike suvitööliste omad, kuid siiski üle 48% põllumajanduslikest korrespondentidest teatas tänava kevadel puudulikust karjaste saa-

Suvitööliste ja karjaste palgad 1939. a. (Peremehe ülalpidamisel).

Wages of Summer Labourers and Shepherds. (Free on Board)

	Suvitöölistid				Karjased	
	Mehed		Naised		Kuu	Suves
	Kuu	Suves	Kuu	Suves		
Viru . . .	36,80	21,40	27,90	167,90	18,80	85,90
Järva . . .	41,60	265,10	31,60	193,30	20,20	84,50
Harju . . .	45,60	270,20	32,10	193,40	17,80	78,70
Lääne . . .	42,90	259,00	31,60	137,10	14,80	85,70
Saare . . .	36,00	206,10	30,70	175,00	14,80	61,90
Pärnu . . .	44,40	269,60	33,40	199,70	23,00	119,80
Viljandi . . .	45,10	282,70	37,00	226,40	26,80	132,30
Tartu . . .	41,00	266,50	33,40	216,80	27,10	152,80
Valga . . .	39,90	246,80	33,60	207,60	27,00	150,70
Võru . . .	36,00	228,80	29,70	187,20	22,60	130,60
Petseri . . .	31,20	188,30	26,40	185,00	17,80	106,80
Riigi-keskm.						
1939	41,60	257,00	32,20	196,20	23,70	126,80
1938	39,80	251,90	30,20	185,70	22,00	119,00
1937	38,10	237,90	27,10	167,00	19,80	108,90
1936	30,90	195,10	22,80	137,80	16,70	94,40
1935	26,20	163,40	18,40	116,00	14,60	78,00
1934	22,70	142,80	16,60	103,60	13,80	74,20
1933	19,50	121,60	14,70	90,20	11,80	67,10
1932	21,80	137,60	16,60	101,60	13,20	73,50
1931	27,20	175,80	20,70	131,40	16,10	91,70
1930	33,60	218,90	26,00	157,10	19,60	111,70

mise võimalusest, pisut üle 41% teatas tarviduse järele karjaste saamise võimalusist ja üle 10% — küllaldasest karjaste saamise võimalusist. Üksikute maade järgi olid karjaste saamise võimalused erinevad. Kõige lähedamad olid need Petseri-, Viru-, Võru- ja Saaremaal, olles Valga- ja Pärnumaal kõige raskemad. Karjaste palgad näitasid tänavu, samuti nagu aasta- ja suvitööliste palgadki, tõusu. Riigikeskmiselt tõusis karjaste kuu-palk 7,7% võrreldes e. a-ga. Karjaste palgad on tõusnud tänavu kõrgemale kui kunagi varem. Vanusrühmituste järgi on karjaste palgades märgata erinevusi, nagu see avaldub teistegi põllutööliskliikide juures. Alla 15 a. vanuste karjaste töö piirdub peamiselt karjahoidmisega, kuna vanemaise vanusrühmadesse kuuluvaile karjaseile antakse ka muid ülesandeid, mispärast nende palganormid on kõrgemad. Alla 15 a. vanused karjased said riigikeskmiselt 19,30 kr. kuus, 15—17 a. va-

nused — 25,90 kr. ja üle 17 a. vanused — 27,10 kr. Kõigi vanusrühmade keskmiselt said karjased 23,70 kr. kuus e. a. 22,00 kr. vastu, s. o. 7,7% rohkem.

Maade järgi oli karjaste palgades suuri erinevusi. Kõrgeimale tõusis karjaste palk Tartu- ja Valgamaal ja oli madalaim Lääne- ja Saaremaal. Tartu- ja Valgamaal said karjased tänavu 27,00 kr. (kuus, Viljandi- 26,30 kr., Pärnu- 23,00 kr., Võru- 22,50 kr., Järva- 20,20 kr., Viru- 18,80 kr., Harju- 17,60 kr., Petseri- 17,30 kr. ja Lääne- ning Saaremaal — 14,80 kr. kuus. Võrreldes e. a. näitasid karjaste palgad suurt tõusu P.-Eestis, kuna L.-Eestis oli palgatõus väiksem.

Siintoodud palganormid on raha-, seega ja varustuspalgaliste normide keskmised ja näitavad seda palgasummat, mida makstakse peale talu poolt antava toidu, korteri ja kütte-valgustuse. Talu poolt antavate lisanduste hulka kuuluvad ka puhastuskulud ja saun.

TAANI ÜHISTEGELIK PÖLLUMAJANDUSKAUBANDUS.

DANISH COOPERATIVE AGRICULTURAL TRADE.

Taimsaaduste kaubandus. Sisse- kui ka välismaiste taimsaaduste müük suhteliselt toodanguga on õieti Taanis väikese tähtsusega. Tavaliselt toodavad väikesed ja keskmised talukäitised väikesel määral teravilja ja teisi taimsaadusi müügiks, seejuures esineb muidugi suuremal või väiksemal määral söötade juurdeost. Oma toodetud viljade, eriti teraviljade, müük langeb peamiselt suuremaile põllumajanduskäitistele, s. o. 40—50 ha ja suuremaile, kus taimsaaduste müük ulatub 20%-le teraviljatoodangust. Teisalt arvestatakse, et 80% teraviljasaagist üldse ei tule müügile, vaid väärustatakse loomasaadusiks. Seejuures ei või aga jätta tähele panemata põllumajanduse teravilja-sisemüüki, olgugi et see on võrdlemisi väike. Peamised teraviljakaubandusega tegelejad on eraettevõtjad, kuna ühistegelik kaubandusorganisatsioon on Taanis sel alal väikese tähtsusega. Põhjus seisneb selles, et ühised on kuni praeguse ajani suunanud oma töö loomasaadustekaubanduse arendamisele ning teraviljakaubandus on jäänud kauaks muutmatult eraettevõtjate kätte. Ka

esineb teraviljakaubanduses peamiselt suuremaid käitisi müüjaina ja väiksemaid ostjaina, mistõttu ei ole tuntud suuremat huvi ühistegeliku koostöö vastu.

Seejuures tuleb aga nimetada, et eriti viimaseil aastail elavneb oma maa teravilja läbimüük eriliste loomasöödaühisuste ja neile liituvate kohalike ühisuste kaudu. Kuna varem aastail seisnes selle ühistegevusharu tähtsus peamiselt söötade sisseveos, on hilisemal arenemisel juhitud tähelepanu sellele, et ühisus toimiks ka Taani oma teravilja sisseostmist, müümist, liikmeile ja üksikule ettevõtjale ning korraldaks Taani teraviljaeksporti. Nimetatud ühingute teravilja, s. o. odra, nisu, rukki ja kaera, kogu läbimüüki hinnati 1937/38. arveaastal 120 000 tn-le, milline kogus on ostetud sisse peamiselt Taani põllupidajailt, kuna ainult väike osa on veetud sisse välismaalt. Tähele pannes, millist osa söötade sissevedu omas paljude aastate jooksul piimasaaduste, munade ja teiste loomasaaduste toodangule, võeti Taanis päevakorda nende sisseostmine piimatalituste kaudu. Umbes 1500 kohalikku ühisust (lähemale 100 000

üksikliikmega) realiseeris oma piirkonnis 1936/37. arveaastal umbes 850 000 tn sööti, peamiselt õlikooke ja maisi 135 milj. Tkr. väärtuses. Ühistegelikkude söötade töötlemist ja realiseerimist hinnatakse nende arvude põhjal Taanis kuni 50%-le kogu taani söötade läbimüügist, olles seega selles kaubandusharus võrdsed eraettevõtjatega.

Olgu tähendatud, et ka põllumajanduses tarvisminevate toorainete muretsimine, näiteks kunstväetis, läheb suuremjaolt ühissetevõtete (Dansk Andelsgødningsforretning) kaudu. Nagu on organiseeritud söötade sisseostmine, nii on ka kunstväetise kaubandus viidud läbi üle maa kohalike ühisuste kaudu, millede arv 1937. a. oli 1458 umbes 56 000 üksikliikmega. Läbimüük ulatus 257 000 tn-le ehk 25 milj. Tkr-le, milline kogus oli 40% kogu kunstväetise tarvitusest Taanis. Sellega oleks hinnatav ka Taani seemneviljauhisus (Danske Landboforeningers Frøforsyning), millise ülesandeks on seemnevilja ostu-müügi vahetajal. Ühisuste liikmed on põllupidajad, kes kogu seemneviljatoodangu realiseerivad ühisuste kaudu. 1936/37. a. ulatus ühisuse seemnevilja läbimüük 12 500 tn-le, s. o. umbes 7 milj. Tkr-le. Seejuures on eriti huvitav selle ühisuse kui teraviljakasvataja asemiku ja tarvitajateühingu vahel olev koostöö. Valmistaja organisatsioon (seemneviljauhisused) lühidalt DLF on kohustatud kogu oma toodangu andma tarvitajateühisuse käsutusse. Viimane on jaemüüja, kuid ei tohi ise tegelda seemneviljakasvatamisega, vaid on kohustatud oma seemneviljatarvidust katma DLF toodanguga. Ainult siis, kui DLF-il ei ole seemet müüa, võib sisseost toimuda teisest kohast. Mõlemapoolsete ühisuste huvide valveks on seatud sisse kontrollnõukogu, milline valvab seemnekasvatuse kui ka hiljem läbimüügi üle. Sellega on kindlustatud kogu koostöö ja tegevus seemne- ning teraviljakasvatuses ja -kaubanduses.

Loomasaaduste kaubandus. Kuni viimaste aastateni on ühistegelikk liikumine arenenud peamiselt loomasaaduste eksportkaubanduses, kuna sisekaubandus oli eraettevõtjate kätes. Arusaamine siseturu majanduslikust tähtsusest on sundinud juhtima suuremat tähelepanu loomasaaduste sisekau-

bandusele ja ettevalmistustööde organiseerimisele.

Erilist tähtsust omavad Taanis ühispiimatallitused. Kogu taani ühis- ja erapiimatallitusse toodud piim ulatus 1937. a. 4900 milj. kg-le. Sellest piimakogusest langes ühispiimatööstusile 91%. Piimatallitusstatistika järgi valmistati 93,2% tallitusse toodud piimast võiks, 2,2% juustuks, kuna 2,6% müüdi otse piimana ja 2,0% koorena.

Neist arvudest nähtub, et keskmine taani ühispiimatallitus tegeleb suhteliselt piiratud määral värske piima müügiga, mis on selektatav ka sellega, et suurem osa piimatallituste ümbruskonna elanikest varustab end ise piimaga. Linnades juhitakse piimavarustust peamiselt erapiimatallituste kaudu. See kehtib peamiselt Kopenhaageni kohta, kuhu piim tuuakse piimatallitustist hulgimüügihindadega. Üksikmüügi peamine osa toimub aga era-kaupluste läbi mitmesugusel viisil, millised aga tihti töötavad ebaratsionaalselt. Võib aga arvata, et ühispiimatallitused varustavad siiski peagu poole üldisest piimatallitusest, ja seda umbes 225 milj. kg-ga 40—50 milj. Tkr. väärtuses aastas.

Umbes 1400 ühispiimatallituse aastane läbimüük ulatub 650 milj. Tkr-le. Peamist tähtsust sise- kui ka väliskaubanduses omab piimasaadusist või. Kogu aastane võitoodang ulatub 185—190 milj. kg-le, millest 170 milj. kg valmistatakse ühispiimatallitusis. Siseturu aastane võitallitus ulatub 30—32 milj. kg-le ja eksport ca 155 milj. kg-le. Ühispiimatallitused varustavad siseturu võitallitust 25 milj. kg. ulatuses, kuna ülejäänud osa katavad erapiimatallitused.

Ühispiimatallituste asutamise algul pandi rõhku peamiselt toodangule, kuna selle realiseerimine toimus eraeksportöride kaudu. Mõõdunud sajandi lõpul asutati juba võieksportühisused. Praegu on Taanis 11 võieksportühisust 700 liikmega (piimatallitusega) ja nende eksportühisuste kaudu toimuv väljavedu ulatub 50%-le Taani kogu või väljaveost.

Võieksportühisuste organisatsioonitöö koosneb pealeselle veel mitmesuguseist ülesandest piimamajanduse arendamisel. Esijoones tuleks nimetada igapäevast võihinna-

noteeringut, mille avaldab nende organisatsioonide esindajaist koosnev noteerimiskomisjon. Sellesse nõukogusse kuulub ka üks eraeksportfirmade esindaja. Eksportörid ei ole kohustatud arvestama noteeringut, kuid n. ö. ametlik noteering on siiski mõõduandev arvetegemisel. Tavaliselt korraldavad eksportühisused arveaasta lõpul n. n. järelmaksu oma liikmeile, vastavalt iga liikme aastasele kogutoodangule.

Juustukaubanduse suhtes tuleks tähendada, et juustutoodang ulatub Taanis 30 milj. kg-le aastas. Sellest kogusest eksporditakse ca 10 milj. kg, kuna 20 milj. kg. läheb siseturule.

Juustutoodangus ja -müügis omavad ühispiimatalitused umbes 85%-st osatähtsust, müües osalt ühisuste piirkonnas ja suuremate kogustena eraettevõttele, millised peamiselt tegutsevad juustu eksportimisega.

Nagu piimasaadustega, nii on olukord ka veise-, sea- ja teiste lihasaadustega. Ühistegelike tapamaju on Taanis 62, millede aastane läbimüük on 450—500 milj. Tkr., omades seega kuni 85% Taani kogu tapamajade läbikäigust. Umbes 80% lihasaadusist eksporditakse, kuna 20% läheb siseturule. Tapamaja piirkonnas kehtib 1933. a. saadik tsentraliseerimine kogu kauba muretsemises siseturu kui ka ekspordi jaoks. Sel ajal ülesseatud korraldust on pidevalt uuendatud. Müügi kohta kehtivad määrused ei teinud üksi tarvilikuks läbimüügi tsentraliseerimise, vaid ka toodangu reguleerimise, mille praktiliseks läbiviimiseks ühistegelikud tapamajad olid otseselt ühenduses tootjatega. Turunõudeid tuli mõningad aastad tagasi kindlustada seadusandlusega, seepärast oli tarvilik kõiki seda liiki ettevõtteid — ühistegelike ja mitteühistegelikke — ühtlustada. Praegu on eratapamajade toodang enam tagaplaanil. Mis puutub lihasaaduste sisekaubandusse, siis tegelevad ühistegelikud tapamajad iseisivate liikmetena ja toimetavad jaen ning hulgimüüki kohalikes ostjaskonnas, nagu teisedki tapamajad.

Kolmanda põllumajandusliku eksportsaaduse, s. o. kanamunade, kaubanduses omab

ühistegelik müük juba paljude aastate eest suurt osatähtsust. Sellele ühistegevusharule pani aluse Taani ühistegelik munaeksport (Dansk Andels Aegexport), mille aastane munakoguse läbikäik ulatub 20 milj. kg-le. Nimetatud ühingu kaudu on tootjate ja müüjate huvidele vastavalt saavutatud häid tulemusi, s. o. kauba mihuse kohaselt on saavutatud ka vastavat hinda. Peale ühistegeliku müügi Dansk Andels Aegexport'i läbi võtavad ka üksikud ühistegelikud tapamajad oma liikmeilt kanamune vastu. Viimaste aastate kanamunade läbikäik ulatub 6 milj. kg-le ehk 8—9 milj. Tkr-le. Mõlema ühistegeliku rühma munakaubandusest nähtub, et nende peamine huvi on pööratud kanamunade ekspordile. 80—85% kogu läbikäigust eksporditakse, kuna väiksem osa realiseeritakse siseturul. Ühistegelik kanamunade eksport, mis toimub eelnimetatud ühistegelike asutiste kaudu, ulatub aastas 20—25 milj. kg-le, omab osatähtsusest ca 25% kogu Taani kanamunade väljaveost. Munaeksportiga seoses on viimaseil aastal arenenud ka tapetud lindude eksport nelja ühistegeliku lindude-tapamaja poolt, mille väärtus ulatub aastas 3—4 milj. Tkr-le.

Suunaks nimetatud ala arendamisel on ühelt poolt välisurgude võitmine ja teisalt siseturu stabiliseerimine. Täienduseks eelnimetatud ühistegelikele ettevõttele tuleb nimetada ka ühistegelikke veiste ekspordühisusi (Andels Kreatuexport-foreningerne), millede tähtsus on avaldunud eriti agraarkriisi kestel. Umbes 20 kohaliku ühisuse aastane läbikäik ulatub 15—18 milj. Tkr-le. Seejuures ulatub ühisuste veiste läbikäik arvult umbes 30% kogu taani veiste väljaveost. Praegu on käimas püüded laiendada koostööd nimetatud ühistegelikuks alaks.

Taanis on põllumajandussaaduste kaubanduses arenenud seega ühistegelik liikumine. Kahtlemata on ühistegevusel suuri teeneid taani põllumajanduse arengu soodustamisel ja maailmaturul kõrgemate hindade saavutamisel.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EESTI TELLISKIVITEHASED JA NENDE TOOTEVÖIME. PRODUCTION CAPACITY OF ESTONIAN BRICK WORKS.

H. Mäsak.

Käesolevas ülevaates ja toodud tabelis on käsitletud telliskivitehaseina tehaseid, millised viimasel ajal on töötanud pidevalt. Kuna koos seismajäänud, osaliselt lagunenuki tehastega, on Eestis n. n. telliskivi kohti ligi 200, võib oletada, et mõnigi neist, väljaspool tabelis käsitletud arvust 75, ka k. a. valmistab mõnikümmeid tuhat telliskivi. Üle Eesti ei saa seda kontrollimata arvu aga hinnata kõrgemaks kui 0,6 milj. ehk ca 1,5% kontrollitud kogusest. Samuti näitavad käsitletud andmed tehaste antud aastate tegelikku tootmist ja mitte nende toodanguvõimet. Nii on 1939. a. andmeis teisis tahelis kuni 500 000 kivi aastas tootvate 11 tehase hulka arvatud ka kolm uut tehast, millised k. a. ei suuda toota rohkem, kuid juba tuleval aastal kuuluksid tehaste hulka toodanguga 1 milj. ja enam kivi aastas.

Alates 1937. a. sügisest on eesti telliskivikaubanduses üldiselt teostunud suur murrang. Kuni nimetatud ajani töötasid kõik telliskivitehased täieliku võistleva vahakaubanduse põhimõttel ja kontroll toodangute suuruse kui ka kauba mihuse kohta oli raskelt määratav, arvatud välja erandjuhud. 1937. a. sügisel alustas Majandusministeerium Vabariigi Valitsuse vastava otsuse kohaselt suuremat kokkuostu soodustatud hinnaga telliskivide võimaldamiseks põhilpidaajale. Sellest operatsioonist hiljem organisatsiooniliselt väljakujunenud „K/ü. „Ehituskivi“ on suutnud oma osanikena enda ümber koondada peagu kõik telliskivitehased Eestis.

Vaadates kolmel viimasel aastal töötavate ahjude arvu ja toodangu suurust, võime arvata kaasa ka 1939. a. tervikuna, kuna selle aasta kohta tehased töötavad plaanikindlalt kohustuslike toodangunormide ulatuses.

1937. a. tehaste toodang on oletatav ka umbes samasena veel paari eelmise aasta kohta, kuna kolmekümnendate aastate algul oli toodang pidurdatud üldise majanduskriisi tõttu, mis pidurdas ehitustegevust. Et

Töötavate tehaste arv ja toodang maakondade järgi 1937—1939. a.

Number and Production of Working Concerns by Districts, 1937—1939.)

	Tehaste arv Number of Works			Ahjude arv Number of Stoves			Toodang milj. tk. Production of Bricks in Millions		
	1939	1938	1937	1939	1938	1937	1939 ¹⁾	1938	1937
Harju . . .	5	9	10	7	11	12	17,8	6,8	7,3
Lääne . . .	2	4	3	2	4	3	0,65	0,8	0,2
Viru . . .	7	7	7	7	8	7	7,45	5,5	1,8
Saare . . .	3	3	3	3	3	3	0,2	0,25	0,1
Pärnu . . .	9	10	8	10	10	8	6,0	4,7	2,05
Viljandi . .	5	4	4	5	4	4	0,5	0,45	0,45
Järva . . .	5	5	3	5	5	3	1,55	1,25	1,1
Tartu . . .	11	13	13	11	13	13	5,0	3,7	3,3
Valga . . .	6	6	6	6	6	6	3,9	3,5	2,9
Võru . . .	14	12	14	18	13	14	3,1	1,5	1,5
Petseri . . .	8	8	8	13	11	11	1,75	0,85	1,05
Kokku : .	75	81	79	87	88	84	47,9	29,3	21,75

viimase kahe aasta jooksul telliskivide toodang on tõusnud enam kui kolmekordseks, on see tingitud osalt asjaolust, et maale on odavate telliskivide näol juhitud noil aastail enam kui 10 milj. kivi ehituste jaoks. Senini tarvitati telliskivi maal peamiselt ahjude, truupide ja korstnate jaoks; odava telliskivi tarvitamisega ehitiste püstitamisel maal on telliskivide tarvitatus tublisti suurenenud. Võib öelda, et maa arvel on tulnud juurde uus ostja. Telliskivi üldise propaganda tulemusena ühel poolt koos linnade ehituspoliitiliste suundmäärustega ja puuehitusmaterjalide puudus teisalt on tunduvalt tõstnud tarvidust telliskivide järele ka linnades. Kogutoodangust ei tarvita aga praegune siseturu ehitusnõudlus siiski kõiki kive ja telliskivid meie ekspordiski on viimasel aastal näidanud tõusu.

Tootjate tehaste arv vaatamata toodangu mitmekordistumisele on isegi vähenenud. Siin on peamiseks põhjuseks hinnapoliitika ja mihusekontroll. Vabariigi Valitsuse kaasabiga üleriiklikult normitud telliskivihinnaga suudavad töötada ja paikkuda kive ainult

¹⁾ 1939. a. tehastele ettenähtud toodang, mis kuni augustini on tehaste poolt normaalselt täidetud.

elujõulised tehased, kus toodangu suurus on määrama tähtsusega.

Telliskivitehaste toodang tootevõime järgi.

Brick Works' Output According to Production Capacity.

	Tehaste arv			Kogutoodang		
	Number of			Total Output		
	Works			in Millions		
	1939	1938	1937	1939	1938	1937
1 milj. ja enam kivi aastas	12	10	4	35,9	19,4	8,5
Kuni 1 milj. kivi aastas	4	3	7	2,5	2,2	5,2
Kuni 500 000 kivi aastas	11	8	4	3,9	1,0	1,5
Kuni 200 000 kivi aastas	48	65	64	5,6	6,7	6,55

Toodud tabelis on liigitus toodud selliste aastatoodangute järgi põhjusel, et näidata võimalikult tehase tüüpi. Kõige ebaratsionaalsemalt toodavad tehased, milledes on lahtised nn. vene ahjud, kuma nende ahjude tootevõime ei tõuse tavaliselt üle 200 000 tellise aastas. Ahi, millega on võimalik toota kuni 500 000 tellist aastas, on juba täienevum vene ahjust, kinnine, enamasti korstnaga ja töötab ökonoomsemate küttekuludega. Rohkem kui 500 000 aastas tootmiseks on vajalik täiuslik ahjutüüp, kas ring-, sikk-sakk- või tunnelahi. Et viimatinimetatud ahjutüübid võimaldavad valmistada mihuseit paremat ja ühtlasemat kivi odavamate tootmiskulude juures, ongi põhjuseks, miks tabelis toodud arvud näitavad toodanguis tõusu suurtehaste arvel. Telliskivide turustamise tsentraliseerimisega koos läbiviidud kivide mihuse kontrolli ühtlaste ja kindlate normide kohaselt on teiseks suureks põhjuseks väikeahjude väljasuremisele. Väikese toodanguvõimega tehaste tähtsus ja põhjendatud olemasolu on veel õigustatud kohtades, kus raudtee või lähem suurtehas on kaugemal kui 20 km.

Et telliskivitehase tootevõime ei sõltu ainult ahjutüübist, siis sellega päris kindla joonelisi piire ei saa kiilt tõmmata, kuid sõltuvalt kõigist kõrvalseadiseist võib tehaseid muuta võrdlemisi painduvaiks toodangute reguleerimisel tarviduse kohaselt. Nii

võibki panna tähele, et esimese liigi tehaste arv on tõusnud teiste arvel. See on osutunud võimalikuks julgustatult turu kindlustamise teel, kusjuures väiksemaid täiendusi tehaste seadiseis oli kerge viia läbi. Võib öelda, et paljude Eesti tehaste tootevõime ei ole veelgi viidud maksimumini, kuid turgu ette teades oleks sama lihtne pidurdada tootmist tsentraliseeritult juhitud telliskivi-kaubanduse juures.

Telliskivide ekspordiks minevat kogust, mis on peamiselt suunatud Soome, on k. a. lootust tõsta 8 milj. kivile. Tellise ekspordiks töötavad Eestis peamiselt suurtehased Põhja-Eesti sadamate juures. Kuna Tallinnas kivide nõudlus siseturule ei võimalda ekspordi, siis kivide koguse ekspordiks valmistavad a. s. Telliskivi Tehased", Aseri tehas — Aseris, a. s. „Loksa Tehased“ Loksal ja Aleksejev'i tehas Narvas. Arvates maha k. a. toodangust ekspordiks minev kogus jääb siseturutarviduseks ca 40 milj. telliskivi.

Peale telliskivide aitavad aga kodumaise ehitusnõudluse rahuldamiseks suuresti kaasa veel teised ehituskivid, nagu silikaatkivi põlevkivituhast — tuhakivi ja tsemntkivid. Silikaatkivide toodang, mis paaril viimasel aastal ulatus ca 6,5 milj. kivile aastas, on k. a. teise uue tehase valmimisega tõstetud ca 13 milj-le. Samal ajal on tuhakivitoodang tõusnud 5 milj-le. Kuna ehituskivide transport kui raske ja odava kauba transport ei ole võimalik suuremale kaugusele, jääb viimatinimetatud kiviliikide peamiseks tarvitajaks Tallinn kui nende kivide tootekoht. Muja! Eestis suurendab aga ehituskivide arvu tunduvalt tsemntkivide isevalmistamine koha peal, mille ulatuse kohta andmed puuduvad, kuid üksi tellis-, silikaat- ja tuhakivid annavad kokku Eesti siseturule ca 58-miljonilise ehituskivide koguse.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt.

● A/s-le „Saku Õlletehas“ tema Saku vallas, Harjumaal asuva õlletehase juures

korraldatud ja sisse seatud marjamaahlatoostuses töötamiseks. Ettevõtte selles osas töötab 6 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 0,5 HJ. Valmistatakse puuviljast ja marjadest naturaalmahla ning karastavaid jooke.

● P. Pentre'le tema Järva-Jaani alevikus, Järvemaal asuvas ning ümberkorraldatud jahu- ja saeveskis, villatööstuses ning elektriijaamas töötamiseks. Ettevõttes töötab 12 töölisi. Jõuandjaks diiselmootor 77 HJ ning gaasimootor 30 HJ. Jahvatatakse teravilja, saetakse metsa ehitusmaterjaliks, kraasitakse ja kedraakse villa ning varustatakse alevikku elektrivooluga. Jaama koguvõimsus — 23 kW pingega 220 V.

● G. Laakson'ile, tema Tallinnas, Erne 14 asuvas ning ümberkorraldatud „Tervis“-nimelises karastavate jookide tööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 1,5 HJ. Valmistatakse karastavaid jooke.

● E. Amos'ele, tema Kloodi asunduses, Rakvere vallas, Virumaal, asuvas ning ümberkorraldatud „Ermos“-nimelises siirupitööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 17 töölisi. Jõuandjaks 2 aurumasinat à 12 HJ. Valmistatakse kartulisiirupit.

● A/s-le E. M. Usvansky & Pojad, tema Tartus, Kaluri 45 asuva nahavabriku juures pakk-kastide ja puusepatöökoda korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab kuni 3 töölisi. Jõuandjaks el-mootor 5,5 HJ. Valmistatakse pakk-kaste, aknaraame, uksi ning sisustist vabriku jaoks.

● Põhja Paberi- ja Puupapivabrikute A/ü. Tallinnas, Tartu m. 86, tema puupapija paberivabriku juurde kuuluvais remonttöökodades, Tallinnas, Tartu m. 99 — 160 tööliste jaoks riietus-, pesemis- ja einetamisruumi ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● Tallinna linnavalitsusele, tema Tallinnas, Vilmsi 53 asuva linnatapamaja juures ülevaatajate-ruumide, söögisaali ja käimlate ümber- ja juurdeehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● A/s-le Tsemendivabrik „Port-Kunda“, tema Kunda linnas, Virumaal, asuva tsemenditööstuse uue asendiplaani kohaselt korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Asendiplaani järgi on vabrikus ja töölisteasulas kokku 505 töökoda ning teisi hooned. Ettevõttes töötab 650 töölisi.

● A/s-le Tsemendivabrik „Port-Kunda“, tema Kunda linnas, Virumaal, asuvas tsemenditööstuses märgveskihoonete nr.nr. 401 ja 404 korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab kuni 10 töölisi. Jõuandjaks 11 el-mootorit 766 HJ. Vabriku selles osas jahvatatakse lubjakivi, segades teda veega lobriks, mida filtreeritakse.

● A/s-le Tsemendivabrik „Port-Kunda“, tema Kunda linnas, Virumaal, asuvas tsemenditööstuses pöörleva ahjumajahoone nr.nr. 405 ja 406 korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõtte selles osas töötab 8 töölisi. Jõuandjaks 2 el-mootorit 140 HJ. Vabriku selles osas põletatakse märgveskis lubjakivist valmistatud ja filtreeritud lobri klinkriks.

● Ühingule „Eesti Lihaeksport“, Tallinnas, Tartu m. 101 asuva tapamaja juures uue lauda ühes vajalike kõrvalruumidega ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Nimetatud laut on määratud 1000 sea ja umbes 1000 lamba, vasika või väikelooma, 250 veise ja neile vajaliku aluspõhu, heinte ja muu toidutagavara, nahkade ja pakkimismaterjali mahutamiseks.

● A/s-le „Oskar Kilgas“, Tallinnas, Soo 26 asuvas ning ümberkorraldatavas tekstiilitööstuses hoonest nr. 2 ühe 3-t-n-se töstejõuga töstekraana üleviimiseks hoone nr. 4 juurde. Kraana on määratud katla alt saadava põlevkivituha väljatõstmiseks ja veoabinõudele laadimiseks.

● A/s-le Šokolaadi- ja kompvekitööstus „Kave“, Tallinnas, Pärnu m. 24 asuva maiustistitööstuse üleviimiseks kordaseatavas hoones, Tallinnas, Soo 27 keldriruumi ja trepikoja ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks.

● ETK-le, Tallinnas, Narva m. 27, bensiinimüügi-automatjaama ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks Kallaste linnas, Tartu t. Ranna Tarvitajate Ühingu Kallaste kaupluse juures, õigusega hoida maa-aluses paagis kuni 2180 l. bensiini.

● ETK-le, Tallinnas, Narva m. 27, bensiinimüügi-automatjaama ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks Ahja vallas, Ahja külas, Tartumaal, Ahja

Majandusühingu kaupluse juures, õigusega hoida maa-aluses paagis kuni 2180 l. bensiini.

● ETK-le, Tallinnas Narva m. 27, bensiini müügi-automatjaama ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks Läänemaal, Märjamaa alevikus, Märjamaa Majandusühingu kaupluse juures, õigusega hoida maa-aluses paagis kuni 2180 l. bensiini.

● Tallinna Linnavalitsuse Ettevõtete Osakonnale, Tallinnas, Põhja pst. 27 linnaautobuste varustamiseks kütteeniga linna trammidepoos maa-alal, Tallinnas Pärnu m. 89, tankimisseadme ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks, õigusega hoida kahes maa-aluses paagis à 20 000 l. gaasiõli.

● „Pesuõmblustööstus Ella Tomsoni“ omanikule E. Kikasele, Tallinnas Uus 28 asuvas ning ümberkorraldatud pesuõmblemistööstuses töötamiseks. Ettevõttes töötab 25 töölisi. Jõuandjaks 13 el.-mootorit 1,8 HJ. Valmistatakse meeste- ja naistepesu.

● Tallinna keemiavabriku „Atlasi“ omanikele O. Reile ja E. Sundelevitšile, Tallinnas Telliskivi 15 asuva keemiatööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 5 töölisi. Jõuandjaks 2 el.-mootorit 7 HJ. Valmistatakse maalrivärve, määrdeõlisid, seepe ja kemia-kaale.

● J. Landmann'ile, tema Tallinnas Dunkri 4 asuva „Rex“-nimelise elektriarmatuuri-tööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 15 töölisi. Jõuandjaks 5 el.-mootorit 8,1 HJ. Valmistatakse elektriarmatuure.

● H. Johanson'ile, Tallinnas Aiavilja 3 asuva ning ümberkorraldatava elektrijuhtmete ja elektro-keemiatööstuse täiendamiseks ja sisseseadmiseks. Pärast ettevõtte täiendamist leiab tööd 5 lisatöölisi ja seatakse üle 6 uut el.-mootorit 85 HJ. Valmistatakse isoleeritud elektrivoolujuhtmeid.

● M. Johanson'ile, Antslas Tuletõrje 16 asuvas villatööstuses juurdeehitiste ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks naftamootor 12 HJ ja el.-mootor 10 HJ. Kraasitakse, kedratatakse ja korrutatatakse villa.

● T/ü-le „Uku“ — A. Silvere ja Pojad, Jõgeval Suur 75 asuvas jahu- ja saeveskis ning villatööstuses jahu- ja villatööstushoone ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 8 töölisi. Jõuandjaks gaasimootorid 35 HJ ja 55 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitatakse, kedratatakse ja korrutatatakse villa ning saetakse metsa ehitusmaterjaliks.

● Koeru-Aruküla Kartuliühisusele, Koeru aleviku juures, Järvamaal asuva piiritustehase korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab 4 töölisi. Jõuandjaks aurumasin 18 HJ. Toodetakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

● F. Lillerile, Audrus, Pärnumaal asuva jahuveski ja villa tööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 10 töölisi. Jõuandjaks gaasimootor 120 HJ ja vesiturbiin 6 HJ. Jahvatatakse teravilja, kraasitatakse, kedratatakse ja korrutatatakse villa.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul jätkus m. n. hindade nõrgenemine. Meie võihinnaks noteeriti Manchesteris 111—118 š cwt e. n. 114—116 š vastu. Ka Saksast saadav hind näitas nõrgenemist. Vastavalt hindade liikumisele välisturul noteeriti meie eksportvõihinnaks 145 s. kg. e. n. 149 s. vastu. Tendents vaikne.

Võituru arengu kohta k. a. võib tähenda-

da, et aasta algul oli seisund parem kui mulu. Kuid viimaseil kuul on üksikute maade võihinna tase langenud juba madalamale kui m. a. samul kuul. M. a. aug. algul noteeriti, näit, meie võihinnaks Manchesteris 116—118 š cwt, mis oli tänavusest sama aja hinnanooteeringust ligi 10 s. kg kohta kõrgem.

Võituruseisundi ebasoodsaks muutumise

põhjusist nimetatakse ühelt poolt suu- ja sõratõve vähenemist Lääne-Euroopa karjamajandusmaits, mistõttu pakkumine selle tagajärjel arvatakse tõusvat. Teisalt märgitakse ka, et võitartvitus Inglises näitab vähenemist, kuna sissevedu oli aasta esimesel poolel (eriti esi-

mesel 5 kuul) väksem, kuid tagavarade seis sama suur kui aasta varem. Saksa välisvõitartvitus näitab tänavu tõenäoliselt suurenemist edasi, mis teatud määral peaks aitama parandada üldist võitartviseisundit.

KASEINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseinituruseisund on endiselt vaikne ja hinnad madalad. Tallinnas noteeriti 7. VIII toorkaseiinile endised hinnad, s. o. I sordi

hinnaks 10 s. ja II — 8 s. kg franko piimataltus. Tendents vaikne.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

M. n. püisid peekonihinnad Inglises e. n. tasemel, kusjuures meie peekonihinnaks noteeriti 89 š cwt. Samuti jäi endiseks ka meie peekonihindade noteering Tallinnas.

Peekoni sissevedu Inglisse oli k. a. I poolel 3 624 435 cwt e. a. sama aja 3 430 560 cwt vastu, suurenedes seega 6%. Seejuures näitas sissevedu vähenemist Kanadast, Irist, Norrast, Ungarist, Rumeeniast ja Belgiast. Teisist peekonitootjast maist suurenes sissevedu.

Peekonsigade hindadeks noteeriti k. n. kohta s. kg:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 — 72 kg.	110	105	99	Sise-
55,5—59 „	105	101	95	turu-
72,5—75 „	105	101	95	hinnad
75,5—80 „	101	97	94	

Elussigade hindadeks noteeriti:

120—160 kg. rasked	67 s. eluskaalu-kg.
üle 160 „ „	61 „ „ „

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul püis m. n. tapaveiste rohkus, mille mõjul ka veiseliha hind nõrgenes mõne sordi juures 1—2 s. kg-lt. Vasika- ja lambaliha pakkumine oli keskmine, nõudmine, mis nädala esimesel poolel soojade ja äikeseilmade mõjul nõrgenes, paranes nädala teisel poolel, mistõttu ka viimaste hinnad nädala keskmiselt jäid muutseta. Sealihha pakkumine oli tagasihoidlik, kuid samuti puudus ka hea nõudmine sealihale ja noorte sigade hind isegi nõrgenes 2 s. kg-lt. Nii maksus nädala keskmiselt suurmutügil:

Pullid (eluskaal üle 400 kg) rammusad 40—41 s. ja keskmised 38—40 s. kg; eluskaalu järgi 24—26 s. kg.

Pullid (eluskaal alla 400 kg) rammusad 36—38 s., keskmised 34—36 s. ja lahjad 32—34 s. kg; eluskaalu järgi 19—23—25 s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 45—49 s., rammusad 37—44 s., keskmised 30—36 s. ja lahjad 23—29 s. kg; eluskaalu järgi 14—22—26—31 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb toodud liha-kg hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde 9—11 s.

Mullikad: nuumatud 45—49 s., rammusad 36—39 s., keskmised 33—35 s. ja lahjad 25—30 s. kg; eluskaalu järgi 14—21—25—31 s. kg.

Vasikad tapetult ühes naha ja pudemetega: nuumatud 65—75 s., rammusad 45—53 s., keskmised 37—43 s. ja lahjad 30—36 s. kg; eluskaalu järgi 25—29—39—53 s. kg.

Lambad tapetult: rammusad 53—58 s., keskmised 46—53 s. ja lahjad 38—43 s. kg.

Eksportlambaliha-hind püis juba mõnda aega 80—85 s. kg; eluskaaluga franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sead: tapetult, noored peekonkaalulised 85—88 s., rasvased 78—83 s., lihasead 77—79 s. ja vanad suured emised 66—69 s. kg; eluskaalu järgi maksusid sead 60—65 s. kg.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahinnad näitasid Inglises parane-
nemist, kus meie kanamunade hinnaks oli
9/9 š. d. (15,5 lb 120 tk.) e. n. 9/3 š. d.
vastu, Saksast saadav hind aga nõrgenes
pisut. Seetõttu paranes meie eksportmunade
kalkulatsioonihind ainult 1 s. kg kohta, s. o.
69 s. kg e. n. 68 s. vastu. Kuna valitsuse
poolt kindlustati eksportmunade hinnaks 85
s. kg, tõusis meie eksportmunade hinnano-
teering 15 s., s. o. 85 s. kg franko kogum-
ispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti
70 s. kg franko kogumispunkt. Tendents
vaikne.

Väljaveetud kanamunade eest makstava

hinna tasemeks kindlustati valitsuse otsusega
9. II k. a. suvesesoonil kr. 0.70 ja talvese-
soonil kr. 1.30 kg. Kõrgema kindlustatud
hinnataseme mõjul on kanamunade toodang
ja eksport k. a. tõusnud, kuigi välisurgu-
delt saadavad hinnad on osutunud madala-
maiks m. a-st.

Kanamunade kokkutulek osutas juulis lan-
gust, mida põhjustas madal kindlustatud hind.
Seetõttu otsustas Vabariigi Valitsus juba
nüüd minna kõrgemale hinnatasemele, mis
järg-järgult tõuseks talvise kõrguseni. Alates
k. a. 7. VIII on kanamunade hinnaks kr.
0,85 kg.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjoni Börsi-
komitee juures noteeris 7. aug. s. a. Tallinna
kohta järgmised piimahinnad: I valiku
rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 s.
l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter.
II valiku rõõskpiim müügil piima-
kauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstus-
tele 9 senti liiter. Marjade hooaja tõttu on
piima järele nõudmine keskmine ja kohati on
pakkumine suurem kui nõudmine. Nii Pa-
rasmäe kontrollringi piirkonnas arvestatakse,
et pakkumine on 25% suurem nõudmisest.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus-
tes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Narvas	14	10	—	8
Tartus	16—17	13	—	10
Pärnus	16	12	—	10
Viljandis	15	—	—	10—11
Rakveres	14	—	—	9—10
Valgas	15	—	—	10
Paides	—	—	—	9
Võrus	—	—	—	9—10
Tapas	—	—	11	10
Petsaris	—	12—13	—	—
Kuressaares	—	—	—	10—11

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Vaatamata suurile Inglise ja Saksa ostu-
dele püsivad maailmateravilja-turgudel hin-
nad siiski madalaina. Viimasel nädalal näi-
tasid hinnad küll tõusu, kuid see ei sõltunud
mitte nii palju ostude suurusest, kui teateist
P.-Ameerika nisukasvatustpiirkonnas valitse-
nud ilmastikuoludest. P.-Ameerika nisukas-
vatustpiirkonnas valitsesid viimaseil nädalail
põuased ilmad, mis ei jätanud mõjustamata
saagi vähenemist. Kuid maailmateravilja-
turgu mõjustavad väga tublisti m. a. tagava-
rad. Nõnda hinnati tänavu nisutagavaru 1.
aug. 16 milj. tn-le, kuna eelmisel kolmel aastal
olid nisutagavarad 1. aug. 4,8 milj.

Kanadas loodetakse tänavu 3,3 milj. tn.
suuremat saaki m. a. saagist, mis võib minna

kõik ekspordiks. P.-Am. Ühendriiges töötab
ekspordiks jääv kogus koos m. a. tagavara-
dega tõusta ca 2,7 milj. tn-le.

Doonau mail, samuti Saksas ja Itaalias, on
nिसусааgiloотused rahuldavad. Prantsuses
töötavad saak kujuneda heaks ja sellest jätkub
oma maa tarvituseks ja ekspordiks. Nisu
kogusaak Europas töötab kujuneda 44 milj.
tn-le, mis on küll 14% madalam m. a. saa-
gist, kuid 2% suurem 1933—37. a. keskmisest
saagist ja võib öelda parem kui ühelgi aastal
peale 1933 ja 1938. a. rekordsaagi.

M. n. hinnad näitasid tõusu peagu kõigi
teraviljade juures, kuid seda hinnatõusu ei
peeta püsivaks maailmateraviljaturul praegu.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Tallinna turule toodi müügile juba esimesi õunu. Õunad ei ole veel täiskasvanud ja on enamasti puust varisenud. Neist nõutakse 25—65 s. kg.

Marjaturg on praegu väga rikkalik. Rohkesti pakutakse valminud karusmarju, punaseid sõstraid ja vaarikaid. Punaste sõstarde ja vaarikate hind on langenud, kuna karusmarjade hind püsib e. n. tasemel. Samuti on rohkesti toodud müügile kirsse ja nende hind on veidi langenud. Maguskirsse saab osta alates 45 s. kg, kuna hapukirsid on kallimad.

Köögiviljaturul on praegu kurkide hooaeg. Hinnad püsivad e. n. tasemel. Vana sibul on müügilt juba kadunud ja värsket sibulat pakutakse kõikjal. Hind püsib e. n. tasemel. Samuti püsib ka tomatihind, kuna vabas maas kasvanud tomatid ei ole veel valminud. Nende turuleilmumist on oodata aug. keskel.

Aedsaaduste hinnad noteeriti Börsikomitee juures 4. augustil järgmiselt:

Mustsõstrad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt I valik 50 s. kg, II valik 47 s. kg.

Punased sõstrad, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt, rootsudega (kobaravartega) 8 s. kg, rootsudeta 12 s. kg.

Kurgid, konservimiseks (kg sisaldab 10—15 tk.), franko kokkuostukoht 5 s. kg.

M. n. jooksul 31. VII — 6. VIII eksporditi:

Peakapsaid 607 kg. — Soome.

Lillkapsaid 200 kg — Soome.

Mustikaid 2310 kg. — Inglise.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 7. VIII:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	25—60	Hernekaunad . . .	25—30
Vaarikad	45—50	Aedoakaunad . . .	30—35
Karusmarjad	25—50	Rabarber	8—10
Kirsid	45—150	Melon	100
Sõstrad, punased . .	15—18	Jõhvikad	40
Sõstrad, valged . . .	15—18		s. tk.
Sõstrad, mustad . . .	65—70	Lillkapsas	5—40
Mustikad	23—30	Kurgid	5—10
Põldmarjad	55—60	„ petersi 10 tk.	3—15
Tomatid	100—150	Kurgid, hapend. . .	2—3
Sibulad	25—30	Sibul, roheline . . .	1—2
Peakapsas	10	Seller	4—5
Kaalikas	20—25	Apelsinid	20
Peet	20	Sidrunid	13—15
Salat	30—35		s. kimp
Spinat	25—30	Porgand	5—10
Kartul	6—7	Redis	5—10

KALATURG. — FISH MARKET.

Juulis valitsenud soojade ilmade tõttu andis kallastus nõrgemaid saake. Toodangus esines peamiselt siseturu-kalasorte ja piiratud arvul ka eksport-kala. Ainult angerjasaak kujunes rahuldavaks. Juulis kontrolliti ja anti väljaveolubasid 51 000 kg angerjale, sellest elusangerjale ainult 2050 kg. M. a. juulis veeti välja 44 000 kg, seega näitab angerja väljavedu suurenemist.

Kõigi teiste kalasortide väljavedu juulis on tunduvalt väiksem m. a. juuli omast.

Koha läks välja, 21,4 tn, haugi 8,7 tn, lõhe ja iherust 6,8 tn, kuna m. a. juulis veeti välja koha, 26,7 tn, haugi 11,2 tn, lõhe ja iherust 8,6 tn. Aug. esimesel nädalal püsis samane seisund. Eksporditi ainult ca 10 tn värsket angerjat, haugi 700 kg ning lõhe 300 kg.

Siseturu-kalakaubanduses valitses keskmine elavus. Värsket kala tuleb müügile juba veidi suuremal kogusel. Kihnu saare rannavete kalastus andis mõned rahuldavad kogused ahvenat. Kalureile maksti neist 10 s. kg. Kaup realiseeriti osalt kohal, osalt aga Tartu turul.

Tallinna turgu varustab peamiselt Virtsu ja Paldiski ahvenate, haugide ja teiste soomkalasortidega.

Räime- ja kilukaubandus. Räimi müügil endiselt vähe. Tallinna lahest tuli müügile vaid väiksemaid koguseid räimi, milledest kalasadamas maksti 25—30 s. kg ja peenrääimest 10—13 s. kg. Tallinna turul müüdi neid vastavalt 30—35 s. kg ja 15—20 s. kg. Ka teisist räimepüügirajoonest tuleb räimi vähe, mistõttu müügihinnad kõrged.

Narva turul nõuti räimedest kuni 40 s. kg. Kilusaak seevastu näitab paranemist. M. n. tuli kalasadama kaudu kilu ca 12 tn, peale selle veel ka väiksemaid koguseid maad mööda. Kalasadamas olid hinnad 12—15 s. kg. Turul müügihind 25—30 s. kg.

Tursasaak on jäänud väiksemaks, mistõttu müügihinnas tõusev tendents. Laupäeval küsiti 10—15 s. kg.

Lesti oli rahuldavalt. Hiiu rannikvetest tuli müügile ca 2,5 tn, millest kalasadamas maksti 20 s. kg. Turul müügihind 25 s. kg. Lähemaist randadest (Paldiskist — Leetsest) toodud lestast nõuti 30—40 s. kg. Üldiselt esineb massiline merekala — räim, kilu, tursk ja lest — ainult kalastuskohtade lähedasil turgudel, kuna sisemaal puudub merekala täiesti.

Värskekala vähesuse tõttu suureneb nõudmine soolatud heeringa ja soolasilgu järele. Et kodumaised soolasilgutagavarad on väikesed, suureneb soome silgu sissevedu.

Soolatud silke müüdi Tallinna turul 20—25 s. kg, Narvas 15 s. kg, soolatud turska 20

s. kg, soolatud kuivatatud latikat 88—100 s. kg ja pipraga soolatud kilu 80—100 s. kg.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	31./VII 6./VIII 1939	24./VII 30./VII	1./I kuni 6./VIII	1./I kuni 7./VIII	1./I kuni 8./VIII
VOI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	379,1	433,4	8805,1	8099,2	6791,8
Sellest:					
Saksa . . .	73,8	103,9	2244,6	2531,6	2261,9
Inglise . . .	305,3	323,4	6478,2	5550,6	4353,8
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	828	1030	34219	26259	20464
Sellest:					
Inglise . . .	288	540	15617	10893	2432
Saksa . . .	540	468	16937	13106	17960
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	83,7	50,3	1842,0	1182,7	1180,9
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	53,7	10,4	5471,2	4197,0	4194,7
Sellest:					
Inglise . . .	14,1	—	3235,1	1895,1	1577,3
Belgia . . .	—	10,4	82,5	0,6	201,5
Soome . . .	—	—	235,5	317,7	258,8
Saksa . . .	39,6	—	1349,3	993,1	1419,3
Prantsusse	—	—	172,3	342,2	582,3

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. juulil 1939. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 905 340,20	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 276 083,89
välisraha	9 034 215,82	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	938 097,34	4. Jooksvad kohustused — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	53 086 145,—
kaubavekslid	9 048 130,48	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 052 216,80	valitsuse	8 123 154,19
metsatööstusl.	24 146,89	pankade	16 531 154,35
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		teised	2 671 944,69
valitsusele	—	5. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	28 039 585,40
teistele *)	16 372 631,55		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 484 693,47		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	37 015 415,91		
	118 850 898,46		118 850 898,46

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 62,11%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 760 057,27
Includes Ekr. 763 057,27 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LÄTI.

Väliskaubandus 1939. a. esimesel poolel.

Latvian Foreign Trade in First Half of 1939.

Riigi statistika keskbüroo esialgseil andmeil kujunes Läti väliskaubandus 1939. a. esimesel poolel võrreldes 1938. a-ga, järgmiseks (milj. lat.):

	juuni		jaanuar—juuni	
	1939	1938	1939	1938
sissevedu	22,4	19,7	118,1	110,8
väljavedu	22,3	19,3	118,2	94,0
saldo	-0,1	-0,4	+0,1	-16,8

Seega näitab läti väliskaubandus k. a. 0,1 milj. latilist väljaveo ülekaalu, kuna m. a. oli ülekaalus sissevedu 16,8 milj. latiga. Sealjuures on sissevedu suurenenud 7,3 milj. ja väljavedu 24,2 milj. lat. Väliskaubanduse üldläbikäik on suurenenud 31,5 milj. lat. ehk 15%. Riikide järgi esineb läti väliskaubandusele tavaline nähtus: sisseveos esineb esikohal Saksa ja väljaveos — Suur-Briti.

NORRA.

Norra väliskaubanduse ülevaade I poolaastal 1939.

Norwegian Foreign Trade in First Half of 1939.

Norra väliskaubandus näitas mai lõpul tugevat tõusu võrreldes m. a. sama aja sisseveo- ja väljaveokoguse seisuga. Esimese 5 kuu sisseveo koguväärtus oli 515,3 milj. kr. 504 milj. kr. vastu samal ajal m. a. Väljaveo koguväärtus on vastavalt 320,9 milj. kr. 311,4 milj. kr. vastu m. a. Vaadeldes mitmesuguseid kaubaliike selgub, et suurem osa sisseveokaupade rühmadest on tõusnud väärtuselt, koguselt on kasvanud toorainete ja poolvalmissaaduste sissevedu tööstuste ja ehitustegevuse jaoks. Eriti tugevasti on

tõusnud mitmesuguste rauast poolvalmissaaduste sissevedu.

Heeringaid, kala ja konserve veeti 1939. aasta mai lõpuni välja 51 milj. kr. eest 45 milj. kr. vastu 1938. a. samal ajavahemikul. Puusaadusist on puumassi ja tselluloosi väljavedu madalam m. a.-st. Paberimassi väljavedu jaanuarist-maini oli 16 milj. kr. väiksem kui samal ajal m. a., kuna väljavedu on veidi tõusnud. Metallimuldade ja toormetallide väljavedu näitab mõnes liigis tõusu m. a. vastu.

BELGIA.

Toorainetagavarade soetamine margariinitoodanguks.

Stocking of Raw Materials Required Margarine Production.

Vastilmunud margariinitootmiseks vajalike tooraineladude soetamise seaduse kohaselt on iga margariinitootja kohustatud oma ja siseriigis säilitama margariinitootmiseks vajalikke tooraineid koguses, milline kindlustab 25% selle firma kogutoodangust 1938. a. Tagavara peab asuma kas marga-

riinitööstuse juures või sellises kohas Belgias, kus see on kohe töösturil kättesaadav. Ladu tuleb hinnata arvestades kõiki margariinitoodanguks vajalikke tooraineid.

Seadusest üleastujaid karistatakse vangistusega 8 päevast ühe kuuni ja rahatrahviga bfr. 26—1000 koos või eraldi.

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

End. Tšehhoslovakkia kaupade käsitlemine Ühendriiges.

Customs Treatment in U. S. A. of Goods from Former Czechoslovakia.

Presidendi korraldusega 23. III k. a. kaotati need tollimäärad, millised on nähtud ette Ühendriige—Tšehhoslovakkia 7. III 38 lepingus. Kuigi nimetatud kaubanduslepingut loetakse jõusolevaks, ei kohaldata tegelikult

selle eeskirju, sest end. Tšehhoslovakkia maaalad on okupeeritud teiste riikide poolt. Böömi, Määri ja Slovakkia provintside kaupu käsitletakse tollimisel saksa kaupadena ja ruuteenia kaupu ungari kaupadena.

SAKSA.**Saksa väliskaubandus 1939. a. I poolel.***German Foreign Trade in First Half of 1939.*

Saksa väliskaubandusbilans 1939. a. I poolel kujunes väikese ülekaaluga väljaveo suhtes peagu tasakaalukaks: sissevedu 2 814 milj. ja väljavedu 2 755 milj. RM. Sealjuures näitab vähenemist m. a. esimese poolega võrreldes sisse- kui ka väljavedu. 1938. a. I poolel eksportis Saksa 2 797 milj. ja impordis 2 984 milj. RM. eest. Arvestades, et alles 1. IV 39 arvestatakse Saksa üldises väliskaubandusstatistikas ka Austriat, Sudeedimaad ja Meemelimaad, kujuneb 1939. a. I poole sisse- ja väljaveo vähenemine võrreldes 1938. a. I poolega veelgi suuremaks.

Kaupade peartühmade järgi on Saksa väliskaubandus järgmine: (milj. RM.)

	Sissevedu		Väljavedu	
	1939	1938	1939	1938
Toitained	1 056	1 135	38	35
Toorained	914	1 037	219	235
Poolvalmissaadused	497	544	250	239
Valmissaadused	264	243	2 306	2 237

Toitainete rühmas impordis Saksa (sulgudes 1938. a. I poolel) võid 55 milj. (57 milj.), liha 14,5 milj. (16,5 milj.), kala- ja kalasaadusi 28,5 milj. (26 milj.), nisu 36 milj. (38 milj.), rukist 8 milj. (12,7 milj.), otri 18 milj. (29 milj.), kaera 4,6 milj. (11,8 milj.) RM eest. Seega on tunduvalt vähenenud võrreldes 1938. a. I poolega viljade sissevedu.

Toorainete rühmas impordis Saksa villa 159 milj. (179,5 milj.), puuvilla 106 milj. (124,5 milj.), lina ja kanepit 61 milj. (55 milj.), puumassi 11,8 milj. (13,8 milj.), ehitus- ja tarbepuud 33 milj. (35,5 milj.), kautšukki 5,3 milj. (5,3 milj.), kivisütt 42 milj. (47,5 milj.), toorõli 22 milj. (25,8 milj.), rauamaaki 136 milj. (136,8 milj.). Seega on k. a. Saksa suurendanud vaid lina ja kanepi sissevedu, kuna kõigi teiste tähtsamate toorainete sissevedu on vähenenud.

AUSTRALIA.**Austraalia võitoodang. — Australian Butter Production.**

10 kuu jooksul kuni 30. VI 39 toodeti Austraalias võid 3 326 505 cwt 3 242 997 cwt vastu m. a. samal ajal. Toodang ositub järgmiselt: Queensland 1 180 026 cwt, Victoria 966 355 cwt, Lõuna-Wales 853 953 cwt, Lõu-

na-Austraalia 135 051 cwt, Lääne-Austraalia 117 355 cwt, Tasmaania 73 765 cwt. Sama 10 kuu jooksul eksportis Austraalia võid 1 661 964 cwt 1 590 847 cwt vastu m. a. samal ajavahemikul.

Munade väljavedu Austraaliast 1938. a.*Australian Egg Exports in 1938.*

1938. a. eksportis Austraalia mune 10,1 milj. tosinat £ 600 000 väärtuses. Sellest eksporditi Inglisse 99%. Üldväljaveost andis Lõuna-Wales 40%. Austraalia munade väljavedu oli

1925. a. 1,5 milj. ja 1934. a. 21,7 milj. tosinat. Austraalia tarvitab ise kogu munade toodangust 84%.

HISPAANIA.**Põllumajanduspoliitika Hispaanias. — Spanish Agricultural Policy.**

Uus Hispaania valitsus tunnustab põlluharijaid riigi olulisiks põhisambaiks, mispärast tema põllumajanduspoliitika on eeskätt suunatud talupoja ja tema töö kaitsele, toot-

mise korrapärasuse kindlustamisele omandi- ja renditingimuste reformiga, tootmise tõstmisele ja järelevalvele, spekulatsioonivälja-

lülitamisele, õiglasele hinnapoliitikale ja rahva toitiustamise põhialuste kindlustamisele.

Vastava dekreeidi kohaselt on kõik põllunduslikud käitised kohustatud teatama 30. IX Hispaania riiklikule teraviljaametile (Servicio Nacional del Trigo) oma lõikussaagi. Nende andmete alusel määrab teraviljaamet kindlaks viljade hinnad ja vajaduse korral sisseveetava teraviljakoguse. Hindade määramisel on vahekaubandus ja spekulatsioon — veskid ja pangad, millised vanas Hispaanias dikteerisid talupojale viljahindu, täielikult lülitatud välja, sest iga talupoeg on kohustatud oma saagi müüma nimetatud teraviljaametile. Vastavalt majapidamise tarvidusi võib talupoeg jätta endale teatud koguse saagist, mis on määratud seemneks kui ka toiduks.

Hindade määramise ametlikul tabelil on kolm ositust: 1) suurenev, vastavalt viljamüügiajale, 2) vastavalt viljakusastmele ja 3) vastavalt põllunduskäitise suurusele. 1939/40. a.-ks määrati keskmise headusega (77 kg hl, puhtusega 97%) nisu hinnad esimese osituse kohaselt järgmiselt (peseetades):

juuli/avgust	59.—	veebruar	62.60
september	59.70	märts	63.—
oktoober	60.40	aprill	63.40
november	61.—	mai	63.70
deisember	61.60	juuni	64.—
jaanuar	62.10		

Tabeli teine ositus on koostatud vastavalt maakotade viljakusele. Kõik hispaania põllumajanduskäitised on ositatud kolme vilja-

kuskategooriasse: hea, keskmise ja halva viljakusega käitised. Kindlaksmääratud viljade põhihinnad kehtivad keskmise viljakusega käitiste suhtes, mida halva viljakusega käitiste suhtes suurendatakse ja hea viljakusega käitiste suhtes vähendatakse.

Hindade täieliku õigluse saavutamiseks on koostatud kolmas ositus vastavalt käitise suurusele, mida samuti aasta-aastalt uuendatakse. Suured käitised väiksemate tootmiskuludega saavad väiksemat hinda kui väiksemad käitised suurte tootmiskuludega. 1939/40. a.-ks on põhihinnad määratud kuni 30 ha külvipinnaga käitisile, kuna suurema külvipinnaga käitisile makstav hind väheneb vastavalt nende külvipinna suurusele.

Teraviljaameti poolt toimub maksmine müüdüd vilja eest järgmiselt: 70% makstakse 7 ja 30% 90 päeva kestel. Väikekäitisile on võimaldatud nõuda kohest väljamaksmist. Kõik finantsoperatsioonid toimuvad täpsalt määratud juhiste kohaselt pankade kaudu.

Teraviljaametil on krediidiosakond, mis annab käitisile lõikuse vastu 3%-st laenu. Säärane odava-%-ne laen on põllumajandusele suureks soodustuseks võrreldes teiste majandusaladega.

Seemnevilja mihuse töstmiseks vahetatakse halb seemnevilja parema vastu tasuta, laenatakse seemnevilja või antakse krediiti selle hankimiseks. M.a. vahetati sel moel 700 vagunit nisu ja laenati 1300 vagunit.

Majanduspoliitika Hispaanias. — *Spanish Economic Policy.*

Hispaania majandusminister andis hiljuti hispaania ajakirjanikele seletusi valitsuse majandusprogrammi kohta. Esijoones olevat valitsuse eesmärgiks lõpetada majanduse organiseerimine autarkilisel alusel. Autarkia majanduslikul alal saavutatavat Hispaanias nii kiirelt, et kogu maailm imestub.

Teisena puudutas minister sisseveo vähenemist, mis olevat langenud $\frac{1}{5}$ -le sõjaeelsest. Sisseveo languse loogilise põhjusena tõi minister ette deviiside vähenuse. Sealjuures tulevat pidada silmas ka seda, et enamik Hispaania 50 kaubanduslepingust on muutunud täitmatuks.

Tänavune teravilja-, riisi- ja kartulisaak olevat küllaldane. Galicia provintsis on loomakasvatuse jõudnud sõjaeelsele tasemele, Kataloonia provintsis esinevat lünka kavatsetakse täita 5000 looma ostuga Hollandist. Tänu vastavaile määrusile areneb lambakasvatuse üle riigi rahuldavalt. Kalapüügi alal on tehtud suuremaid edusamme kui kunagi varem. 500 punaste poolt äraviidud kala paati on toodud tagasi Hispaaniasse.

Valitsusel olevat kavatsus eriliselt arendada Hispaania laevastikku, nii et see vastaks nõudeile, milliseid püstitab 5000 km pikkune rannik.